

Oglas, pripočena itd. tiskaju računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novca predbrojbu, oglašeno itd. šalje se naputnicom ili poloznicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi, odgovarajući u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Cekovnog računa br. 847.849. Telefon tiskare. br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

«Slogom rastu malo stvari, u neslogu sve poljvari». Narodna poslovica.

Odgovorni urednik i izdavalac Jerko J. Maholjša.

U nakladi tiskare Loginja i dr. u Puli ulica Gialla 1.

Glavni suradnik prof. H. Mandić u Trstu.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne šalje, ne frankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake ili K 5—, odnosno K 2-30 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Paš.

Pojedini broj stoji 10 h, za ostali 20 h, koji u Puli toli izvan liste.

Uredništvo i uprava nalazi se u «Tiskari Loginja i dr. Vlačića br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate

Izbornici na kvarnerskim otocima!

Usljed smrti dugogodišnjeg vašeg zastupnika blage uspomene Šima Kvirina Kozulića pozvani ste, da dne 9. veljače 1913. birate zastupnika u sedmi izborni kotar seoskih obćina.

U taj izborni kotar spadaju sve porezne obćine na kvarnerskim otocima, izuzev porezne obćine Krk, Cres, Mali Lošinj, Čunski, Osor, Nerezine i Sv. Jakov, te izuzev također mjesto Veliki Lošinj.

Stanovništvo tog izbornog kotara čvrsto spaja međusobni vez zajedničkih interesa bilo u narodnom bilo u gospodarskom i prosvjetnom pogledu, — pitanja ta zasjecajuća u djelokrug zemaljskog sabora.

U izboru svog zastupnika povjerit ćete dakle svoje glasove osobi, koja poznaje vaše potrebe u pomenutom smjeru, te koja je sposobna i voljna svom svojom duševnom moći za nj se zauzeti.

Ali svaki izbor je ujedno svečana manifestacija volje naroda. Od davnine amo kvarnerski su otoci bili smatrani kao jedna cjelina, te su kroz vijekove dijelili isti sud.

Novostvorenim zemaljskim izbornim redom odtrgnulo se je od Vašeg izbornog kotara dobar dio seoskog stanovništva lošinjskog otoka i pripojilo se ga življu na istarskom kopnu, s kojim u narodnom pogledu nema ništa zajedničkog.

Vaš glas može biti prosvjedom proti takovom neopravdanom razriganju Vaše uže domovine, a ujedno potvrdom jedinstva i solidarnosti kvarnerskog otočja.

Imajući na umu te okolnosti, te saslušav mnijenje vaših prvaka na otocima, podpisani vas pozivlje, da glasujete, za muža bogatog umom i srcem, svestrano obraženog, marnog i radišnog vršitelja preuzetih si dužnosti, požrtvovnog i čvrstog rodoljuba, koji se je izjavio pripravnim preuzeti vaše zastupstvo na temelju programa našeg društva.

Izbornici na kvarnerskim otocima, dne 9. veljače 1913. složite vaše glasove u imenu:

Ambroz Haračić

c. kr. školski savjetnik u miru u Malom Lošinju.

Odbor političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri.

Pazin, dne 27. siječnja 1913.

Predsjednik:

Tajnik:

Dr. D. Trinajstić.

Jos. Stihović.

Pitanje talijanskog sveučilišta.

Posljednje doba utihnulo je ponešto pitanje o ustrojenju tal. sveučilišta, dotično pravne fakultete — za sada — premda ne propuste talijanski zastupnici nijedne godine a da se nebi, o tom pitanju bavili. U tom pogledu lezu oni u istinu neutrudiv i to više, takozvani umjereni, nego radikalni i liberalni talijanski zastupnici. I doista reč bi, da je umjerenim Talijanom, ili kako se oni zovu, kršćansko socijalnim Talijanom više stalo do toga, da se ustroji talijanska pravna fakulteta bilo gdje u Austriji, nego li takozvanim liberalnim Talijanom. Ovi posljednji hoće talijansko sveučilište u gradu Trstu ili negdje (Trieste o nula), što zahtijevaju i njihovi djaci, dočim bi se zadovoljili umjereni ili konservativni Talijani sa sveučilištem ili pravnom fakultetom bilo u kojem gradu Austrije. Pore je opravdano njihovim stavovima, koje ide za tim, da se ustroji

pravna fakulteta u prvom redu u Trstu, ali oni bi se zadovoljili i takovom fakultetom drugdje.

Pitanje talijanskog sveučilišta imade se riešiti u državnom saboru, gdje se o tomju vodi rieč već desetke godina.

Naši zastupnici nisu u načelu proti talijanskom sveučilištu, jer ono što traže za sebe, dotično svoj narod, ne mogu da među drugomu. Ali oni su proti ustrojenju talijanskog sveučilišta u Trstu, jer Trst nije čisto talijanski grad i jer talijanski većina u gradskom vijeću neće da tako ustroji ni jednu slovensku pučku školu, a da i ne govoremo o srednjoškolskim i stručnim školama, koje trebaju kršćanski Slovenci kao osebno toplo žunče i na koje imaju nepobitno pravo. Hrvatski i slovenski zastupnici Primorja, kojim se pridružile skoro svi ostali zastupnici slovenskih i hrvatskih pokrajina zahtijevaju, da se prije ili bar istodobno izjednači hrvatsko-slovensko sveučilište u Zagrebu sa austrijskim sveučilištima, da se učine sve potrebite priprepe za ustrojenje slovenskog sveučil-

šta u Ljubljani i tada da se ustroji talijanska pravna fakulteta bilo u kojoj pu krajini Austrije — izuzam Primorja.

Naši su zastupnici išli u susretljivosti prema talijanskom zahtjevu u svendištnom pitanju i dalje. Oni su bili pripravn i na ustrojenje talijanske fakultete i u samom Trstu pod stanovitim uvjetima, koje bi bili imali da izpune kršćanski Talijani na školskom polju na korist slovenskih građana. Na te uvjete bili bi pristali talijanski zastupnici pučke ili umjerenne stranke iz južnog Tirola, možda dvojica i trojica njihovih istomislenika iz Primorja te talijanski socijaldemokratski zastupnici iz Trsta, nu liberalni talijanski zastupnici Trsta, Istre itd. nisu htjeli za te uvjete niti čuti. Ovi nazovi liberalni zastupnici zahtijevaju talijansko sveučilište u Trstu, dočim ne daju slovenskim sugrađanom niti jedne pučke škole t. j. za sebe traže pečenku, a drugom ne daju niti suhe potentel!

Njihovom dakle krivnjom zavlači se ponajviše riešenje tog pitanja, jer da su oni pravdniji i susretljiviji prema Slavenima Primorja, nebi se ni oni protivili ustrojenju talijanskog sveučilišta, dotično pravne fakultete u Trstu. Ali dok se naši susjedi Talijani protivie najprimitivnijim zahtjevima našega naroda na školskom polju; dotle imaju absolutno nikakvog prava tražiti od naših zastupnika, da privole na ustrojenje najvišeg njihovog naučnog zavoda baš tamo, gdje to oni žele.

U ostalom imade glede ustrojenja talijanskog sveučilišta i glede smještenja istoga, prvu i glavnu rieč srelišnja vlada. Njoj dolazi često u prilog, da se čas protiv južni Slaveni ustrojenju tog sveučilišta u Trstu, čas pako Nijemci raznih struja ustrojenju istoga u Beču, jer baca tada krivnju sad na jedne sad na druge, igrajući pri tom ulogu lukavog Pilata. Kad bi se bila ta vlada ozbiljno i odlučno zauzela za to, da se ustroji talijanska pravna fakulteta u Trstu ili u Beču, ona bi bila već odavno predobila za to većinu članova državnog sabora, ali pošto ona toga ozbiljno ne želi ni amo ni tamo, ne poduzimlje ništa i baca krivnju sad na Nijemce, sad na južne Slavenne.

Koncem prošle godine učinjeni su nek koji koraci k oživljavanju davnog zahtjeva austrijskih Talijana: Vladina osnova, koja ide za tim, da se ustroji u Beču talijanska pravna fakulteta, o kojoj je raspravljao pododbor proračunskog odbora u državnom saboru, bijaše promijenjena jednoglasno u tom smislu, da se tu fakulteta ne ustroji u Beču, nego baš u Trstu. Taj pododborov zaključak nije dođue jošte zakoni, jer će o vladinoj osnovi jošte vijećati proračunski odbor, a za njim državni sabor i gospodika kuća; ali je u toltvo značajan, što se je bio ministar bogostovlja i nastave izjavio proti Trstu i što je imao taj pododbor u rukama prosvjetl. prot. Trstu jednog svog člana zastupnika dra Korotca, člana hrvatsko-slovenskog kluba. U pododboru odlučivali su Poljaci, Česi i Nijemci, koji nisu u tom pogledu

ni malo interesirani i čija ledja nišu okusita talijanskih batina, kakve prima danomice naš narod u ovih naših s'ranah. Nijemcima se ne čudimo, jer su oni viećni saveznici Talijana proti nama, ali se čudimo Poljacima, koji se protivie ustrojenju rusinskog sveučilišta u Lavovu i čudimo se Česima, koji bi morali znati da postu-paju primorski Talijani s našim narodom kao što je postupao do nedavna Turčin na Balkanu sa Slavenkom rajom.

Tečajem ove školste godine uvedeni su u Trstu na visoj trgovačkoj akademiji „Revoltella“ nekoi pravni tečaj ili razna predavanja pravnih znanosti, u koliko spadaju ista u trgovačku struku. Vlada je nastojala već prije predobiti talijanske zastupnike za to, da bi pristali na ustrojenje trgovačkog sveučilišta u Trstu. Nu oni su se tomu protivili tražeći uvijek talijansko sveučilište ili pravnu fakultetu u Trstu. Da li bijaše la. protimba iskrena ili samo prividna, doznati ćemo s vremenom.

Što se tiče uvedenja pravnih nauka na „Rivoltelli“ u Trstu, izjavio je zastupnik Bugallo, član talijanske pučke stranke, inace najpogibeljnjiji i najodlučnjiji protivnik našega naroda, da se tu radi samo o trgovačkoj naobrazbi trgovačkih visokoskolaca, nipošto o predavanjima za prav-nike. Nasuprot tomu izjavio je predsjednik proračunskog pododbora, poljački zastupnik Rosner, da se kani trgovačku akademiju „Revoltella“ preustrojiti u austrijsko trgovačko sveučilište s talijanskim predavanjima, a uz to da će se ustanoviti talijansku pravnu fakultetu. Jedan od najvažnijih bečkih listova piše, da se namjerava na „Revoltelli“ uvesti predavanja također iz financijalne, državopravne znanosti, što bi odgovaralo prilici pravnoj fakulteti.

Iz svega ovoga sledi, da bi mogli austrijski Talijani preko noći dobiti ne samo trgovačko sveučilište, nego i pravnu fakultetu; i to sve u Trstu, dočim ne mogu Slovenci grada Trsta dobiti ni jedne pučke škole, a mi Hrvati i Slovenci Primorja i Dalmacije ne možemo postići ni toliko, da bi se naši mladići mogli obraziti i valjano za javni život pripraviti na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu!

Kakva sreća za nas, da smo poludijeli i krvoćelni Arnauti!

Položaj na Balkanu!

Pula, 5. februara 1913.

Naglom i nenadnom promjenom vladje u Carigradu, nastala su također neke, nipošto nenadane promjene u Londonu. Zastupnici europskih velevlada čekali su od turske vlade odgovor na svoje uvjete (notu) radi sklopljenja mira između balkanskih saveznika i Turske a mjesto odgovora, stigla je iz Carigrada vijest, da je prevratom srušena stara vlada i namjestena nova, sastojeca od samih mlado-turaka!

Nova vlada nije mogla mimoidi notu zastupnika vevlavstii, te je nakon običajnog turskog zatezanja, ipak odlučila, da na urjele vevlavstiah odgovori.

Glavni uvjeti vevlavstiah bijahu da Turaka odstupi Bugarskoj Drinopolje a sudbinu egejskih otoka neka prepusti odluci vevlavstiah.

Pošto nije turska nova vlada na vrijeme odgovorila na spomenutu notu, zaključite zastupnici balkanskih saveznika nalazećih se u Londonu, da se ima sa Turskom utanačeno primirje prekinuti i da će čim isteče, za to opredjeljeni rok, započeti daljnje ratovanje. To je imalo biti u ponedjeljak u 7 sati na večer.

Medjutim je stigao iz Carigrada od nove vlade odgovor na notu zastupnika vevlavstiah. Taj odgovor neće i ne može da zadovolji balkanske saveznike a nebi imao ni zadovoljiti zastupnike vevlavstiah — ako su dosljedni i ozbiljni.

Ovi će zastupnici nastojati po svojoj prilici, a i nadalje mešetare, nebi li time prepričali daljnje protievanje krvi, nu da li će im to uspjeti, pokazati će nam najbliža budućnost.

Rat se nastavlja. Po dogovoru utanačenom za primirje, ratujuće stranke bile su se obvezale preuzeti neprijateljstva tek iz 96 sati nakon prekinuća pregovora o miru. Tako je u ponedjeljak u 7 sati na večer započeo ponovno rat. Bugari su počeli tu večer žestoko bombardirati Drinopolje sve do ponoći, a sutradan u 5 sati u jutro nastavili. Turci su slabo odgovarali, te je grad stao goriti na tri strane. Turski zapovjednik Drinopolja neće da preda grad, ali kako glase vijesti iz Carigrada, grad će se morati predati do konca ovog tjedna. Na glavnoj liniji, u Čatalaldži, još nije došlo do sukoba, izim malog okršaja kod Galipola.

Poslanici vevlavstiah u Londonu se trude, da zapriete ponovno krvoproliće, ali neće uspeti, dok ne bude Turaka, popustila zahtjevima balkanskih saveznika. Turska vlada liti će pak na koncu primorana da popusti, jer su vevlavstiah složne ne pričekati balkanske države u zahtjevima prema Turskoj.

Medjunarodni poletaj još uvijek nije razbistren, ali ima nade, da će do mala biti uklonjen svaki nesporazumak. Neki car i kralj poslao je naime princa Rubenlohe sa višestrukim pismom ruskom caru, što se drži vrlo važnim korakom za uzdržanje europskog mira, to više, što je obćenito poznato, da je naj miedi vladar najveći zagovaratelj mira. Time nastaje svraka za brinutosti i pobeljbi za svjetski mir.

Iz carevinskog vieća.

U Beču, dan 30. januara 1913.

Ovoga čedna imao je državni sabor dvije sjednice i to u utorak i četvrtak. Na prvoj sjednici bio je predsjednik očetnicu za pok. nadvojvodu Rajnerom, što su zastupnici složni složili.

Kudno ili prikopitvna bolost.

Pratio se je spik na raspravu vladine osnove o kubinski prikopitvna bolostima. O toj se osnovi raspravljalo u dočuvnom saboru mjeseca novembra 1912. Tada je osnovu vladine zdravstvenog odbora i nekoga, da povede misao primjena i popravlja, koji bijaše za raspravu podnesen. O toj se osnovi izvisti u svoje vrijeme. Radi se misao o tome, kako da se zaprijeti krunje raznih kubinski bolost (šuma, šuma, bolest, svica itd.) o svjetovna, kako da se zaprijeti i o kazna ma, kojim podpadaju oni, koji se propis ne drže.

Raspravljalo se je o toj osnovi na obim sjednicama, a govorili su vječnom strukovnici L. J. Nednici. Prihvaćena bijaše ispravljena osnova u prvom i drugom čitanju, dočim će biti prihvaćena u trećem

čitanju tek nar budućoj sjednici dne 10. februara o. g.

Sjednice su u petak prekinute i nastavit će se dne 10. februara. Medjutim gade u Beču razni odbori, napose odbor financijski i proracunski.

U ovom posljednjem imala bi doći, na raspravu i vladina osnova o ustrojenju talijanske pravne fakultete u Beču.

† Kardinal Nagl

bivši trčanski biskup.

Došav u Beč u utorak jutro, saznao sam po novinama, da je u noći od ovoga prošloga ponedjeljka na utorak malo pred dvie ure u jutro, dakle 4. februara, umro kardinal Nagl, bečki nadbiskup.

On je bio nekoliko godina naš biskup trčansko-koparske biskupije, te nam je dužnost nešto obširnije spomenuti toga znamenitoga čovjeka.

Fran Ksaver Nagl rodio se je u okolici Beča na 16. novembra 1855. godine. U dolnoj Austriji izučio je gimnaziju, pak je učio bogoslovje.

Godine 1882. postigao je doktorat, sv. bogoslovja. Nešto vremena bio je u Rimu u zavodu „Anima“ te se je tamo naučio talijanski jezik, ali poznalo mu se, kad je govorio talijanski, da je Niemac po rodu, jer je na tvrdo izgovarao.

Godine 1885. bio je profesor tumačenja sv. Pisma na bogoslovnoj školi u Sv. Pöltnu (Austrija), dvije godine zatim postao je dvorskim kapelanom u Beču.

Godine 1902. bio je imenovan biskupom združenih biskupija trčanske i koparske u Trstu.

Godine 1909. mjeseca januara imenovan je dr. Nagl za koadjutora bečkom nadbiskupu dru Gruschu. To imenovanje nosilo je po obistojećim propisima, da će dr. Nagl biti bečki nadbiskup, čim Bog sudi, starca dra Gruscha. Tako se je i dogodilo dne 5. augusta 1911.

Malo zatim imenovan je sv. Otač nadbiskupa Nagla stozernikom ili kardinalom sv. rimske crkve, što je isa pape najviše crkvena vlast, a ima ih za cijeli svijet, kad su sva mjesta popunjena, ukupno samo sedamdeset.

Bolest Naglova nije trajala dugo, barem očita ne. Bio je čovjek jak, u zadnje doba nešto prekrupan. Umro je od bubrne boli, dobivši na dobu blagoslov sv. Oca, poslan mu po papinskom punciu u Beču. Primio je na vlastita želju, svetovljiva umirućih i osobitim žarom izrekao vjerovanje apostoleto, te prisutnim rekao: svjedoci ste moje vjere.

Agonija je trajala od ponedjeljka 10 ara na večer do tri četvrti jedne, kad je pokojnik preminuo. Bili su onaj čas oko njega: poivčeni biskup dr. Pfleger, ceremonijer Merinski, ljeknik dr. Schwarz i dvije milordna sestri nastojavice.

O pokojniku sud je različit i u trčansko-koparskoj biskupiji i u Beču.

Bio je dubok bojevit i bio je sposoban za pravo, za onim je išao bez obzira na desno i lijevo. Zato je osobito posljednje doba u Beču bio postigao velikih uspjeha, bilo u organizaciji katolika, bilo u prihvatanju velikoga euharističkoga kongresa, što je bio prošle jeseni u Beču, tako i ja, kao, kakva kaže da svijet još nije vidio.

Kao biskup trčansko-koparski imao je pokojnik dr. Nagl jedan veliki uspjeh, koj mu je možda dopomagao čak do kardinalstva, ali i jedan poraz.

Uspjeh njegov bio je smirvanje pokreta Rimanjskoga. Rimanjske, neznao se bilo Trsta, bilo je došlo do svjetskog glasa, jer se je iz mloga pitanja da dobije posebnu supu, bilo izleglo važno pitanje, da podje u pravoslavje. Nspokoj je izatio, da je Rimanjske postalo posebna šepa, neznao se katoličkim jezikom i da

se je sve smirilo. O tome drugi put spšitnije.

Poras pak doživio je bivši trčanski biskup, kad je išao dalje, nego li je bio postignuo u Rimanju, gdje se zalibože nije moglo dokazati, da je naš jezik bio u obredima crkvenim sadnjih ne samo trideset, četrdeset, nego ni sto godina.

Ne poznajuć pravog stanja stvari i zanašajući se na pobjedu u rimanjskom pitanju, pokojni je Nagl pokušao, da jednim mahom pera uništi porabu našeg hrvatskog jezika po svim crkvama Istre, gdje je djelomice sačuvan u sv. misi u svem što se narodu glasno pjeva, pak pri krstu, vjenčanju, pogrebu, blagoslovim itd.

Na tu zapovjed ustao je naš narod kao jedan, a na čelu mu narodno svećenstvo, osim riedkih i malovriednih iznimaka.

Znamenita ostaje u povjesti našega naroda ta doba odlučnih prosvjeda našega svećenstva i one nezaboravne skupštine posvjete naših prvaka.

Tu se je branilo ono malo prava našemu jeziku, što mu je ostajalo u crkvi, a nije se trzilo obnove nekoga, čega već zalibože davna nije bilo, kao na pr. u Rimanju.

Tadanji biskup Nagl vidio je, da se je prenglio i ostavio je stvari na miru kako su bile. Inače bi bio riskirao veliki prevrat u crkvenom pogledu među Hrvatli i Slovenci u Istri. Baš to, da nije dalje gonio mak na konac, treba mu brojiti u dobro. Bio nam je u pogledu narodne politike, kao Niemac, protivnik; ali odlučan i očit protivnik, kad je vidio s kim ima posla i da je pravo na našoj strani, priznao nam je što nar ide.

U Beču nadbiskup Nagl iz početka imao je ljutih protivnika među nižim, a baš i među nekim višim, jer se je oćenito držalo, da li morao biti nasljednik pokojnog nadbiskupa kardinala Gruscha, obljubljeni dr. Marshall i nitko drugi. Nu malo, po malo videć, kako se dr. Nagl muzevano zauzima za red i napredak i dobar odgoj katoličkog svijeta, te kako je poslao kardinal i doveo do potpunog uspjeha veliki kongres od prošle jeseni, stali su za svi, ako ne ljubiti, a ono poštivati i to ne samo istovjernici, nego i drugi.

Pokojnik me je nedavno primio u pohod na neobičan dan. Znajući, da se je bio naučio hrvatski i nešto slovenski dosta dobro, poklonio sam mu se i isjavio hrvatski, kako mi je osobito milo, da mogu poslušati u moju narodnom jeziku najviše dostojanstvenita naše Crkve, jer znam, kako je na cijeli svijet kardinal malen broj, a još manji broj onih, koji znadu hrvatski. Bilo mu je ugodno i uvratilo mi je po nasu i pohvalio mi se, da je malo dana prije toga bio u našoj Liburaciji (Opalji i okolici) i da se naš svćenici dobri (oni pjevaju sv. misu u našem jeziku) i da mu je bilo milo, što je, među ostalim, mogao pokušati svega našeg prijatelja hrvatskog izpitača Rajnerova jezika.

Drugo, da istom istom visokom dostojanstveniku, ut ostalo, pripisati neki uspjeh, za toliko obćeniti u hrvatskoj vjerno, dosta znaan za nas, pak je istojno da se ovim radima njima pokojnog dra Nagla.

A kako smo se prije bacili, jedan i drugi misleć da ima pravo, u pitanju Rimanjske i gdje je onako prošao, o tom gde Bog da, drugi put.

Za sada samo toliko, da uvjetim: Dr. Nagl imao je kriv, nego li drugi, da nam se nije poredilo u rimanjskom pitanju postignuti svega što smo željeli. Beč, 4. februara 1912. Dr. M. L.

Pogled po Primorju Puljsko-Rovinjski kot.

Ples za hrvatske škole. Prošle sobote obdržavao se u Nar. Domu ples za hrv. škole u Puli. S pohvalom ističemo, da je taj ples pohodio veliki broj našeg občinstva tako, da su plesna dvorana i galerija bile dubkom pune. Sam ples je uspio u svakom pogledu, te je ostala liepa svotica za plemenitu svrhu, kojoj je ples bio namijenjen. Zasluga ide plesni odbor, koji je nastojao, da bude na plesu svakom prženo dovoljno zabave i trudio se, da što više krunica namakne dobrovoljnoj svrui plesa. Iza plesnog odbora zaslužuju veliku hvalu naše rodoljubne gospodje i gospodjice, koje su se s ušitom naljeale, da iztrže što više stvari i marno sabirale utržak u skupnu torbicu za naše škole. Tako se je smoglo, da je ostalo preko 2000 K čista dobitka.

Pokrovitelj plesa bio je naš neutrudivi Niko vit. Mardesić, koji je sa svojom milostivom gospodjom činio honoreš.

Ako i je ples uspio podpunoma i zadovoljio svakoga, nije tako gostioničar, koji je propustio priskrbili, da bude poslužba dobra, ali je bila ispod kritike. Nadamo se, da to u buduće neće učiniti, jer mora imati na umu, da su gostovi, tu, da ih se dobro posluži, a ne da se gostovi sami služe. Toliko za ovaj put na ravnjanje.

Zahvala. Podpisani kao predsjednik mjestne podružnice Druže zahvaljuje se ovima najljepše našim rodoljubnim gospodjama i gospodjicama, koje su nejače truda sabirale 1250 K za Rodoljubnu našoj djeci i revno pomagale, da je ista i ove godine onako liepo uspjela. Vječna harnost naše uzdanice neka im bude naplatom za njihovo rodoljubno djelo! — Niko Mardesić.

Za Družbu. Tri rodoljubna radnika Hrvata, što nisu mogli prisustvovati plesu za hrv. škole daruju K 3.—

Banjelo. U prošlim brojevima prikazali smo pogubnu stetu, što ju donos odgoj naše djece u Leginoj kovačnici. Danas čemo prikazati kako da uklonimo tu pogubnu stetu. Prije svega treba namatnogo: Poduprimo: jedan drugoga liepiz navjaton, a prezir pokatimo prema onim, koji za par izdajničkih ostojenja: volu više svakevome nego li bivši svojoj, pa se izredne. Poturica kor od Turčina. Evo nam n. pr. našega susjeda krečmar J. M. Mnogi ste vidjeli ili čali, kako je na svoje vlastito diče, mladica u 18. godini ruku postavio i na najbratolajni ga način iz čitaonice izterao samo zato, jer je za čas dočeo, među svoja drugove, koji ljube svoj rod i jezik. No mi mu čada, pokatimo, da porjadujemo toliko stvari i pomisao, a da bismo mu i dalje naše prijateljstvo iskazali. On je ovim svojim pogubnim činom pokazao uvrtaju prema svojem susjedstvu i našoj hrvatskoj stvari. Razum i savjest nam kaže, što nam valja sada činiti.

Prije nego izvršimo, želimo još reći ovo: Narod, koji nije slovan, a nemaran, obćenito ima malo moći, te biva uvjetovan i njegov se glas ne čuje. Budimo zato u svakoj stvari složni. Zajednicim marom postaviti čemo mnogo toga što smo napustili i pokazati se dostojnima svoji naše domovine.

K izbora na kvarnerskim otocima. U sadašnjem i ovom broju pridobivamo proglaš političkog društva za Hrvate i Slovence letu na liberarke kvarnerskih otoka, kojim se pozivaju, da oduđu svi svoje glasnore narodnoma podložniku g. Andreju Haradiću, č. kr. školskom nadzorniku u miru u Malom Ločinju.

Odbor našeg političkog društva proglašio je narodnim kandidatom g. Andreja Haradića tek nar osada, kad je dočuo za

Sirite „Našu Slogu“.

imenje i selje samih izbornika i njihovih poznanika na kvarnerskim otocima. Ova dakle kandidatura pravi izraz želje i volje naroda, svih izbornika sedmog izbornog kotara seoskih občina i tre. Gosp. *Haradić* izpuniti će valjano onu prazninu, koja je bila nastala na kvarnerskim otocima smrću nezaboravnog našeg Šima Kvirina Kozulića. On je bio poznat ne samo u rodnom si Lošinj u kao značajan i odlučan hrvatski rodoljub i kao vrlo radin i marljiv muž na narodnom polju u obće, napose pako na polju pučke prosvjete, nego i širom ostalih kvarnerskih otoka.

Stalni smo dakle, da će dne 9. februara pohrliti izbornici narodnih občina na kvarnerskim otocima u velikom mnoštvu na biralište te svi složno odati svoje glasove za toli častita i vrijedna rodoljuba, kao što je g. *Ambros Haradić*.

U ovom izbornom kotaru je izključena narodnostna borba za ovog izbora, jer se narodni protivnici neće držati na svjetlo, ali izbornici naši ne smiju se na to oslanjati, te ostati kod kuće, nego u što većem broju pohrliti na biralište. Čim više bude imao glasova narodni predloženi, tim častnije biti će to za njega i za sav izborni kotar. Na biralište dakle dne 9. februara za g. *Ambros Haradića*.

Voloski kotar

Iz Narodne Zajednice za Istru. Redovita mjesečna sjednica C. O. Nar. Zajednice za Istru obdržavat će se u četvrtak dne 6. veljače u 5 sati po podne u občinskoj vijećnici na Voloskom.

U četvrtak dne 30. pr. mj. obdržavala se je u Labinu konstituirajuća skupština nove podružnice "Nar. Zajednice za Istru za Labin i okolice."

Podružnica "Nar. Zajednice za Istru za Volosko-Opatiju i Vasansku, obdržavat će buduću subotu dne 8. o. mj. u 8 i pol sati u večer u Nar. Dому u Voloskom *I. sastanak članova.*

Podružnica "Narodne Zajednice za Istru za Zamet i okolice, priređuje buduću nedjelju dne 9. o. mj. I. pučko predavanje. Predavat će g. dr. Fr. Bakarčić, liječnik u Opatiji, o svojim utiscima u Sofiji i Bugarskoj, i to u dvorani pjevačkog društva "Sloga" u Zametu. Početak predavanja u 5 sati, a ulaznica 10 para.

G. dr. Bakarčić držao je ovo predavanje već u podružnici "Nar. Zajednice za Istru u Vepircu i to u nedjelju dne 26. pr. mj.

Novi liječnik u Matulji. Kao drugi občinski liječnik Kastva sa sielom u Matulji imenovan je g. dr. Tomo Blek, koji je do sad kroz 17 godina blagotvorno djelovao u Podgradu. Dr. Blek poznat je kao vrstan lekari, te će sigurno i u Matuljima upotriebiti svu svoju djelatnost i znanje u korist tamošnjeg pučanstva. Preporučamo našem narodu novog liječnika.

Deputacija iz občine Podgrad, na namjestaštvu u Trstu. U ponedjeljak 27. pr. mj. predvoje za zastupnik M. Mandić jedna deputacija iz občine Podgrad, sastojajuća od sebičkih župana iz Podgrada, Radica, Vekih i Malih Muna, te Zejana, podnamjestašnika g. grofa Altmana, pošto je namjestašnik ono prije podne imao neku važnu konferenciju.

Deputacija je predala podnamjestašniku molbu radi predaje ove iz Juridena Zvezna Zejana-Male Podgrad, koja bi se imala graditi po vladinom programu letar god. 1916., a koja je za ove zapuštene krajeve od silne potrebe. G. grof Altman obćao je deputaciji, da će se namjestašništvo zauzeti kod budućnje vlade u Beču toplo za to, da bi se recenu cestu čim prije započeli graditi, jer uvidja veliku potrebu ike za stanovništvo onih krajeva te se nada, da bi se moglo složiti sa zamjenjem gg. zastupnika i namjestaštva u Trstu bar nekoliko onih gradnju potkriti.

Zastupnik Mandić obćao je i deputaciji i g. grof u ime drugova i svoje, da će u Beču poduzeti sve moguće korake a da se opravdano želji stanovništva občine "Podgrad čim prije udovolji. Preporučio je nadalje zagovoru i pažnji vlade nekoje gradnje u onoj občini, kao gradnju vodovoda u Podgradu; gradnju kaha u Malim Munama, gradnju vodnjaka u Velim Munama itd. Pogovorise se također o eventualnom ustrojenju čipkarskog tečaja u Podgradu, o kopanju kamenog ugljevlja u Munama itd.

Podnamjestašnik je obćao deputaciji vladinu podporu koli u pitanju vodogradnja, toli u drugim gospodarskim podhvatima, kad hude občina i interesirani podpisali sve propisane preduvjete i pismeno predložili svoje žlje.

Porečki kotar

Iz Vabriga kod Poreča Dne 2. o. m. pao je od ubojničke ruke naš veliki rodoljub, višegodišnji blagajnik vabriskih posujilnice, odbornik Druzbine podružnice — Kvirin Košet.

Upravo kad se vraćao sa Druzbinoz plesa u Vabrigu kući, izdajnička ruka napala ga u neposrednoj blizini njegove kuće u Taru. Još se za pravo ne zna, koji je uzrok potaknuo ubojicu na taj zvjerski čin, ali se drži, da je pokojnik žrtva politike, jer se je svagdje isticao kao vatren Hrvat.

Pokojnik ostavlja mladu udovicu sa 4 nejakje djece. — Bila mu lahka hrvatska zemljica!

Blesna talijančad u Umegu. Od tamo nam pišu: Zgodnijeg naziva nije mogao naći vaš dopisnik za posljednji broj vašeg cijenjenog lista iz onih strana, nego li bijaše onaj: "Is porečkog palatuka".

I doista postupaju Talijani i talijanasi u ovom kotaru, napose u ovoj občini s našim narodom, kao što su nedavno Turci i Aarnauti postupali s nevoljnom kršćanskom rajom u Macedoniji i u Staroj Srbiji. Njima nije ništa sveto, nijedno oružje dosta zgodno i ni jedno sredstvo dosta podlo, kad se radi o tom, da nam se osvele i da nas podepsaju, što smo im tobož prestali biti poslušni i pokorni odak smo se malo osvietili i nešto pogledali. Otvorenje "Druzbinih" škola u Materadi i Lovrećici spravilo ih je posve iz ravnoležja.

Ne vide ispred sebe ništa, drugo nego "divljev šćava", koji neće više da ljubi šibu i batinu, kojom su ga do sada nemiločrdno šibali i batinali i koji im ne ljubi više skute i koljena, kao što smo im to do nedavna činili. Oni nas mrze, preziru iz dna duše te ne traže drugo, nego kako bi nam se osvetili i kako bi nas sve utopili u žlici vode.

Sliedeći stinititi događaj: potvrditi će vam sve što gori rekosmo:

Dne 23. p. mj. stigao je u Umag parobrod iz Trsta učitelj "Druzbine" škole u Lovrećici u 9 sati na večer. Znajući, da će stići kasno u Umag i da nebi tamo našao lahko voza, naredio je našem čovjeku u Lovrećici, da ga dodje čekati vozom u Umag. Stigav parobrodom u Umag, ne nadje voza, te se uputi u jedan gostionu, gdje je čekao na kočijasa.

Medjutim se stala skupljati pred gostionom umazka rulja, ponajviše mladići dečki, koji su pred kućom zviždali. Upozoren od prijateljske osobe, da je preko 50 sumnjivih osoba (kao ono reče: mar; calsona i sarabuta), koje stalno na njega čekaju i da bi dobro bilo, da ne izadje iz kuće već neka prešpara u gostionu, jer bi inače mogao slo proći.

Medjutim stigla kočijaš, koji se nije usao uneti u gostionu, jer je znao da bi otjerati konja i ostetili kočiju oni gospodski faktul. Ta i onako imao je s njima dosta neprilike, pošto su mu bili rezali s

koropom sva četiri kola i inače mu se grozili tako, da se je siromašni starac sav od straha i zime tresao.

Za čitavo to vrijeme ne bijaše blizu ni občinskih stražara ni kakvog oružnika. Ovi bijahu dapače upozoreni na pogibelj, koja putnicima prieti, ali se nitko ne makou; i stražari i oružnici kao da su u bezdan propali.

Doznajući ova biesna talijančad, da su oružnici na izgred upozoreni, udaljise se smjesta svi, osim par njih, koji su valjda bili srčaniji i koji su imali upozoriti svoje surazbojnikle na eventualni odlazak učitelja.

Ovaj se zbija odluci na odlazak, jer je drugi dan imao školsku obuku. Odaljivši se od središta kakvih stotinu koraca, poče iz jedne pokrajne ulice sipati kame nje poput tuče na putnike. Vozar potjera kočija, ali biesna rulja ne prestade trčati za kočijom bacajući neprestano kamenje. Rulja bivala je sve veća a sipanje kamenja sve češće. Nekoji od tih abručkih junaka skočili su i pred kočiju, tako da su putnici bili sa svih strana obkoljeni. Od važniji stali se penjati na kočiju, dok nije jedan dobio valjanu zausnicu.

U kočiji bijaše toliko kamenja, da se je učitelj počeo i sam kamenjem braniti. Izbivši onda, kad se je zguren latio rukom za stražnji žep, kao da hoće izvući kakvo oružje, zaustaviše se ti abesinski junaci, glasoviti zbog svog junačtva u — biegu! Tada potjera kočijaš još bolje konja i oni sretno umakoh daljnemu progonu. Nu mjesto u Lovrećicu krenuše u Materadu, jer su ih čekali na putu u Lovrećicu drugi razbojnici. Mjesto da stignu putnici oko 10 sati u Lovrećicu, stigli su tamo oko pol noći. Zahvaliti mogu dragom Bogu, da su tako prošli, jer je pravo čudo, da ne oslate na putu mrtvi ili teško ranjeni.

Ovo vam je g. uredniče, istiniti opis onog barbariskog napadaja umazke gospodskć fukare, a vi pozovite one, za koje znate, da su pozvani i dužni da paze na red i mir u ovoj občini, dotično u svojem kotaru; jer potraje li i nadalje ovaj i ovakav zulim, biti ćemo prisiljeni, da se dignemo listom i da potražimo sebi zadovoljstvinu. Za eventualne neredne odgovarati će onaj, koji stoji na čelu ovom nesretnom kotaru.

(Na možemo od manje, a da ne upozorimo c. k. kol. predstojnika g. Murada na ahnormalne i nezdrave odnošaje u občini Umag. Mi znamo, da njemu ne treba čitati naše listove, ta on imade razne "Presse", "Piccole" itd., ali njegovaj je svjetla dužnost, da učini mir i red u svojem kotaru. U prvom redu ima da pozove podređeno mu oružništvo na vršenje dužnosti, jer ćemo inače udariti u druge stune.

Gg. narodni prisjednici u Poreču učinili će dobro djelo, ako upozore g. kapetana na zadnje događaje u občini Umag, pa da jednom već prestanu tamo barbariski izgredi. Op. ured.)

Koparski kotar

"Kmetški savez" za koparski kotar. Konec prošle godine ustrojlo se je u Dekaniji za koparski politički kotar, kmetški savez (kmetška zveza), kojemu je svrha organizacija seljačkog stalista u onom kotaru. Tu su organizaciju pokrenuli gg. svećenici onog kotara.

U tržaškoj "Edinosti" prigovorio je netko toj organizaciji, što ne bijahu pozvani na prvi sastanak zastupnici, učitelji itd, i što bi imala biti novomu društvu nakana, da se medju Hrvatje i Slovence liste pošaje sjeme razдора itd.

U ljubljanskom "Slovincu" od dne 28. pr. mj. čitamo o toj organizaciji pod naslovom "Kmetška zveza za koparski okraj", da je taj savez imao dne 23. pr. mj. sastanak u Novoj Vasi u piranskoj okolici. Na sastanku govorio je načelnik Andrej

Medoš o organizaciji seljaka, a odbornik dekan Škerbec o staleškog svietli i ljubavi prema domovini. Obilato sakupljeno obćinstvo slušalo je zanimanjem govore. Sastali su se povjerenici društava te se je prijavilo mnogo članova. Nakana društva nije, da bi se medju Hrvatje i Slovence Istre narod razdvojio ili da bi se trovalo čuvstvo ljubavi i narodnosti i vjere te se sijalo neprijateljstvo čak medju suseljacima, kako sanja dopisnik "Edinosti", već dapače baš protivno.

Ako je tomu tako — o čemu ne imamo razloga da dvojimo — tad podržavamo i mi taj najnoviji kolobar u lancu narodno gospodarske organizacije u Istri.

Stranina i Jurina

Fr. Jure slušaj, da ti ništo povidan.

Jur. A ča to?

Fr. Ja imam doma jednoga gardelina, brat moj, gardelin numero uno.

Jur. Ben, pak ča?

Fr. Ta gardelin telin mi je prije kanta i skaka po gajbi, a sada na jedanput je ferma i ne kanta i ne skače po gajbi, ja ne znam ča mu je?

Jur. Ma Bog u pamet posoli, Franc. Gardelin ima više pameti od tebe. Ma ča ne znaš, da je i od municipija u Umagu i od kapetanata u Poreču za-branjeno kantati i plesati u Lovrećici. Njank te ga ne znaš?

Fr. Ma viš vrage, tako je to? Ja sam pars, da će mi gardelin krepati, kad ne će kantati već.

Jur. Ne će krepati ne. Čea viditi, kako će on zakantati duplo jače, kad pasa ova kvarantena.

Fr. Ma ča ni smiha, kako je pametan moj gardelin, a?

Jur. Pametniji od tebe!

Fr. Ma pur ja imam doma anke jenega petela i on steso selin kukurūče.

Jur. Zač za petele ni prohibito.

Fr. A za tovarje?

Jur. Njanke.

Razne primorske pjesni

Poziv hrvatskoj djeool. Bugarake carice princeze Eudokija i Nadezda upravila su kroz javne novine ovaj ganjiljivi poziv hrvatskoj djeoi povodom svetog rata sa oslobodjenje kršćanske raje ispod barbarina, divlje Turadi. Taj poziv glasi:

Dog je blagoslovie kršćansko oružje u brzoi burbi, koja se je svršala.

Nu koliko strava stoji taj triumf, koliko siročadi ostaje nakon toga kršćanskoga rata! Njoj treba hljeba, ognja i odjele.

Mi pružamo ruku u korist ovih malenih siročadi, pozivajući u prvom redu njihovu malenu braću i sestru u Hrvatskoj, da im pošaju svoju pomoć. Ova pomoć, bila kako malena, određena za osnutak malenih inještini siročadi u raznim kotarima Bugarake, mi ćemo primati sa hvalom i radošću. Čemo poslati svoje portrete zajedno sa blagodarnošću malenim hrvatskim dobrotvorima.

Pomozite — to je za djecu onih križara, koji su pali za kralj častin.

Krist će nagraditi dobro djelo, što se čini za ove malene; jer što činite ovim malenima, to činite i meni". On će blagosloviti njihovu dobrotvore.

Eudokija i Nadezda princeze bugarske.

